

СПІЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Національний університет «Львівська політехніка»

Анотація. У статті розглянуто створення та діяльність спільних підприємств як один з мотиваторів підвищення інноваційної активності іноземних компаній.

Ключові слова: спільне підприємство; міжнародне підприємництво; баланс; імпорт, експорт.

JOINT VENTURES IN THE SYSTEM OF INTERNATIONAL BUSINESS

Abstract: The article considers problems and prospects of development of Internet trade in Ukraine. We proposed measures, which will promote the sustainable development of e-commerce.

Key words: Information Technology; Internet trade; commerce; social networks.

Компанії можуть мати багато причин для об'єднання зусиль. Це може бути, наприклад, виконання великого проекту, який був би не під силу одній компанії, або створення нового продукту за допомогою знань та ресурсів декількох компаній, або навіть координація поведінки для досягнення певного результату. Однією з форм такої співпраці є створення спільного підприємства (СП) – тобто нового суб'єкта господарювання, який об'єднуватиме в собі ресурси акціонерів. Залежно від цілей такого СП, його створення може потребувати отримання попереднього дозволу Антимонопольного комітету України (АМКУ) на концентрацію або узгоджені дії.

Спільне підприємництво є одним з найбільш ефективних засобів підвищення інноваційної активності іноземних компаній, що мають високий потенціал. Для країн з перехідною економікою спільне підприємництво сприяє насиченню внутрішнього ринку послугами, розширенню експортного потенціалу, освоєння нової техніки і технологій, створенню додаткових робочих місць. [1]

Сучасний міжнародний бізнес охоплює всі сфери діяльності людей, що зв'язані з переміщенням, товарів і послуг через національні кордони. Міжнародне спільне підприємство являє собою форму співробітництва партнерів різних країн стосовно інвестування, управління, виробництва продукції, реалізації товарів і послуг, розподілу прибутків і ризиків. Діяльність міжнародних спільних підприємств приносить певну користь як безпосереднім партнерам, так і їх країнам. Для країн базування головного підприємства, які беруть участь у створенні спільного підприємства шляхом застосування підприємницького капіталу за кордоном, а ними є, промислово розвинені країни, створення спільного підприємства є вигідним, оскільки це дає можливість вирішувати певні політичні, ресурсні, загальноекономічні питання. Країни, на території яких базується спільне підприємство, повинні збільшувати свої матеріальні та фінансові ресурси, розвивати національну науково дослідну базу, запозичувати передові технології та управлінський досвід, збільшувати експортні надходження у вигляді податків на прибутки спільних підприємств, підвищувати кваліфікацію працюючих. [2]

Серед найважливіших ознак міжнародного спільного підприємства варто виокремити насамперед те, що воно є: 1) формою міжнародного бізнесу; 2) формою і способом виходу на зарубіжний ринок; 3) різновидом прямого іноземного інвестування.

Мотивація і процедура створення міжнародних спільних підприємств формується на макро- і мікрорівні. Для промислово розвинених країн вирішальним макроекономічним чинником експортної орієнтації підприємницького капіталу є баланс імпорту й експорту інвестиційних ресурсів.

Стабільність політичної системи, втручання уряду в економіку, рівень інфляції та конвертованість валюти, стан платіжного балансу, розвиненість фондового ринку, систему оподаткування тощо це є чинниками, що визначають фактичний стан спільного підприємства в міжнародному бізнесі. [3]

Сьогодні є багато прикладів успішного створення спільних підприємств в міжнародному бізнесі. Американська фармацевтична компанія Pfizer і китайська компанія Hisun Pharmaceuticals створили спільне підприємство Hisun - Pfizer Pharmaceuticals. для розробки, виробництва і збуту непатентованих лікарських засобів в КНР і на світовому ринку. Мотивацією створення спільного підприємства для американської сторони є великий обсяг китайського ринку, налагоджена структура збуту, зниження

витрат, переваги і пільги, що надаються китайською стороною. Для китайського партнера мотивацією став, головним чином, досвід у виробництві і просуванні дженериків на внутрішньому і світовому ринках.

Хорошим прикладом може бути об'єднання таких гігантів, як компанія Fiat Chrysler Automobiles та материнської компанії Foxconn – Hon Hai, яка займається випуском смартфонів на замовлення компанії Apple, домовилися про створення спільного підприємства. Планується що спільне підприємство буде займатися виробництвом електрокарів.

Створюючи сприятливі умови для вкладання іноземного капіталу, оголошуючи про національний режим для нього, практично в усіх країнах світу процес залучення іноземних інвестицій в тій чи іншій формі регламентується: їхній приплив заохочують в одні галузі виробництва і обмежують в інші. В розвинених країнах існують обмеження на право власності на підприємства стратегічних галузей з боку іноземних інвесторів і ступені їх впливу і правомочності. Це стосується, насамперед, гірничодобувного, аграрного сектору, сфери послуг (транспорт, комунікації, фінанси і страхування). Виробничий сектор не містить таких заборон. Змішану форму власності мають підприємства, передані під управління, в концесію, лізинг. Ці підприємства функціонують за участю держави. Якщо раніше КНР приваблювала іноземні інвестиції будь-якою ціною, то тепер – вибірково, особлива увага звертається на якість інвестицій і значимість галузей і сфер з позиції забезпечення конкурентоспроможності та економічної безпеки.

На території України найбільшу кількість спільних підприємств було створено між Україною та Росією, на даний час на території нашої держави зареєстровано 550 таких структур. Це становить 13 % від загальної кількості спільних підприємств на території України. Причому саме у формі спільних підприємств опосередковано 72 % загального обсягу прямих інвестицій до України з Росії.[4]

У країнах ЦСЄ лідером по створенню СП є Угорщина. В Угорщині до початку 90-х років нараховувалося більш 2000 СП, на Україні – 650. У структурі експорту України продукція СП – близько 6%. СП на Україні створені з фірмами США – близько 15% від загального числа, Німеччина – близько 10%, Польща – близько 7%, Австралія – 6%, Болгарія – 6%, Угорщина – 5%, Італія – 5%, Швейцарія – 4%. СП в Україні створюються в основному в переробній промисловості, у науково-технічній діяльності, у сфері інформаційних технологій, в АПК (зокрема в АПК створено близько 86 СП). Іноземні партнери виявляють цікавість до створення СП на Україні в сфері інжинірингових, консалтингових послуг, інформаційного, сервісного, комп'ютерного забезпечення, що не вимагають значних інвестицій при створенні і дають прибуток у більш короткий термін. У цьому зв'язку основна частка в загальному обсязі експорту України СП – це наукомістка продукція.

Співробітництво у межах спільних підприємств передбачає не тільки залучення капітальних вкладень, матеріально-технічних та фінансових вкладень, але й сучасних форм організації та управління даними капіталами. Переймаючи досвід зарубіжних підприємств, вітчизняні фірми стають на шлях у напрямку до стабілізації. За подібних умов фірма в питаннях управління та координації виробничо-комерційної діяльності може використовувати не лише оперативне, а й стратегічне планування.

Недостатня швидкість розвитку економічної системи на Україні багато в чому пояснюється несприятливим економічним кліматом. Звісно, спільні підприємства не ставлять на меті формування сприятливого інвестиційного клімату у макромасштабі, але, переслідуючи свої власні інтереси, вони позитивно впливають на інвестиційну сферу. Функціонування СП на Україні призводить до орієнтації не лише на програми з точковою або короткостроковою співпрацею, але й на більш тісні взаємовідносини.

Ефективність функціонування економіки починається з ефективності у діяльності підприємств. Саме тому необхідним є дослідження цих суб'єктів економічної діяльності на рівні визначення їх результативності. Визначення ефективності у минулому періоді, аналіз ризиків та загроз з боку конкурентів допоможе запобігти подібним негараздам трапитися в майбутньому. Як і у кожній справі, при створенні СП виникають певні негативні моменти, як розбіжності цілей інвесторів з пріоритетами держави, розвиток монополізму в галузях тощо, але вони наближають Україну до міжнародного процесу інтеграції, а це досить приваблива річ, щоб за неї поборотися.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Спільне підприємство: https://stud.com.ua/66938/ekonomika/praktichni_prikлади_diyalnosti_mizhnarodnih_spilnih_pidpriyemstv

2. Панченко Є. Г. Міжнародний менеджмент / Є. Г. Панченко. – К. : КНЕУ, 2004. – 541 с
3. https://allreferat.com.ua/uk/ekononika_finansu_pidpruemnucka_diyalnist/referat/3564/page/2
4. https://pidu4niki.com/1390110538628/ps/ol_splnih_pidpriemstv_spetsialnih_ekonomichnih_zon_fomuvanni_ekonomiki_ukrayini

Загорецька Олена Ярославівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри Економіки підприємства та інвестицій, ¹Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: zagoreckao@gmail.com

Маїк Степан Олегович, студент гр.ЕК-21 кафедри Економіки підприємства та інвестицій, ¹Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: stepan.maik.ek.2019@lpnu.ua

Olena Zahoretska, Associated Professor , PhD, Associated Professor of the Department of Department of Business Economics and Investment, National University Lviv Polytechnic, Lviv, e-mail: zagoreckao@gmail.com

Stepan Maik student group EK-21 of the Department of Business Economics and Investment, National University Lviv Polytechnic, Lviv, e-mail: stepan.maik.ek.2019@lpnu.ua